

Titulació	Tipus	Curs
Periodisme	OT	3
Periodisme	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Montserrat Santamarina Blanco

Correu electrònic: montse.santamarina@uab.cat

Equip docent

Montserrat Santamarina Blanco

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Coneixements dels fonaments tecnològics i del llenguatge audiovisual. Competències bàsiques de l'alumnat en l'ús del programari d'edició de fotos, de vídeo i d'àudio.

Objectius

Proporcionar a l'alumnat els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a la ideació, preproducció, gravació i muntatge de documentals amb una mirada més elaborada i reflexiva, propera a l'observació i al retrat de la realitat, que vol anar més enllà de les convencions narratives periodístiques.

Conèixer la història del documental, les obres i autors/es més representatius/ves, i aprendre els llenguatges i especificitats del gènere per tal de desenvolupar la capacitat d'analitzar i realitzar projectes documentals crítics i imaginatius.

Competències

- Periodisme
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Aplicar el pensament científic amb rigor.
- Aplicar la imaginació amb flexibilitat, originalitat i fluïdesa.

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Dissenyar els aspectes formals i estètics en mitjans escrits, gràfics, audiovisuals o digitals, i usar tècniques informàtiques per a la representació d'informació mitjançant sistemes infogràfics i documentals.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
2. Aplicar el pensament científic amb rigor.
3. Aplicar els principis teòrics als processos creatius.
4. Aplicar la deontologia professional a la producció de documentals periodístics.
5. Aplicar la imaginació amb flexibilitat, originalitat i fluïdesa.
6. Aplicar la legislació i els principis ètics per a la realització de documentals periodístics multimèdia.
7. Aplicar les tecnologies i els sistemes utilitzats per processar, elaborar i transmetre informació per als nous gèneres i formats audiovisuals multimèdia.
8. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
9. Dissenyar els aspectes formals i estètics en mitjans audiovisuals i digitals per a la creació de documentals periodístics i altres gèneres multimèdia.
10. Dominar les eines tecnològiques per a la realització audiovisual.
11. Generar productes audiovisuals de qualitat i amb una estètica innovadora.
12. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
13. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
14. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
15. Utilitzar el llenguatge propi de cada un dels mitjans audiovisuals de comunicació en les seves modernes formes combinades o en suports digitals per a la realització de documentals periodístics.
16. Utilitzar el llenguatge propi de cada un dels mitjans audiovisuals de comunicació en les seves modernes formes combinades o en suports digitals per a la realització de productes infogràfics.
17. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.

Continguts

- El documental com a gènere audiovisual. Reportatge vs. documental. Ficció vs. realitat. Ètica i estètica del documental.
- Cronologia del documental. Apunts històrics. Escenari de futur.
- Les veus del documental: expositiu, observacional, participatiu, performatiu, reflexiu i poètic.
- Nous formats documentals (hibridació): fals documental, docuficció, documental animat.

- Noves pantalles del documental (el documental expandit): documental web interactiu (webdoc), documental immersiu (360° VR)

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	15	0,6	4, 6, 9, 15
Pràctiques de laboratori	22,5	0,9	4, 6, 7, 9, 15
Seminaris	15	0,6	
Tipus: Supervisades			
Tutories	7,5	0,3	9
Tipus: Autònomes			
Visionats, lectures i realització de peces documentals	82,5	3,3	4, 9, 15

Teoria i Pràctica del Documental és una assignatura teòrica amb pràctiques de laboratori (TPL). Els objectius pedagògics s'assoleixen mitjançant tres tipus de sessions: classes teòriques, seminaris i pràctiques.

Les classes teòriques s'estructuren a partir del visionat de fragments de documentals i dels debats a l'aula.

Les sessions dels seminaris i les pràctiques de laboratori es destinen a la planificació, disseny, producció i postproducció d'un curtmetratge documental. Les activitats autònomes de l'alumnat i les tutories de seguiment del professorat són imprescindibles per a l'assoliment de les competències i els resultats d'aprenentatge a partir d'aquest exercici de creació AV grupal (equips de 4 a 6 alumns@s)

El calendari amb les diferents sessions, la descripció detallada de la pràctica, els objectius i les dinàmiques de funcionament es presentaran el primer dia de classe. I tots els continguts/material de treball vistos a l'aula s'aniran publicant al Campus Virtual per a l'adequat seguiment de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Pràctiques	50%	3	0,12	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17
Prova escrita	30%	3	0,12	3
Seminaris	20%	1,5	0,06	1, 2, 3, 8, 13, 15, 16, 17

El sistema d'avaluació continuada de l'assignatura té tres parts diferenciades:

- Prova escrita (30%)
- Seminaris (20%)
- Pràctiques (50%)

És imprescindible realitzar les tres parts avaluables per aprovar l'assignatura i només la prova teòrica pot ser objecte de reavaluació.

L'assistència a les classes teòriques no és obligatòria però sí recomanada ja que el contingut dels visionats, els debats i les qüestions plantejades a classe és matèria d'examen i al campus virtual només es penja un resum de la presentació feta a l'aula.

L'assistència a les sessions dels seminaris i pràctiques és obligatòria. Els seminaris es destinaran a la preproducció del projecte documental (proposta de temes, desenvolupament del projecte i *pitching*) i les pràctiques a la producció i postproducció dels curtsmetratges documentals (dinàmica de treball de l'equip, peça audiovisual lliurada i el dossier/memòria de producció).

L'alumnat tindrà dret a la recuperació de l'assignatura si ha estat avaluat del conjunt d'activitats, el pes de les quals sigui d'un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura.

Aquesta assignatura/mòdul no preveu el sistema d'avaluació única.

En aquesta assignatura es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del treball, sempre que estiguin justificades i que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'alumnat en l'anàlisi i la reflexió personal. L'alumnat haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència es considerarà falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

ARTIS, Anthony Q. (2009). *Cállate y rueda*. Omega.

BARNOW, Erik (1996). *El documental. Historia y estilo*. Barcelona: Gedisa.

BRICCA, Jacob: *Documentary editing: principles & practice*, Londres: Routledge, 2018

CERDÁN, Josetxo; TORREIRO, Casimiro (2005). *Documental y vanguardia*. Madrid: Catedra

FRANCÉS, Miquel (2013). *El documental en el entorno digital*. Barcelona: UOC.

GIFREU, Arnau (2013). *El Documental interactivo: evolución, caracterización y perspectivas de desarrollo*. Barcelona: UOC.

LEÓN, Bienvenido (2009). *Dirección de documentales para TV: guión, producción y realización*. Navarra: Eunsa

NICHOLS, Bill (1997): *La representación de la realidad: cuestiones y conceptos sobre el documental* Barcelona: Paidós.

NICHOLS, Bill. (2001): *Introduction to documentary*. Bloomington: Indiana University Press.

PLANTINGA, Carl (1997). *Rhetoric and representation in nonfiction film*. Cambridge University Press.

RABIGER, Michael (2005): *Dirección de Documentales*. Madrid: IORTV.

SOLER, Llorenç. (1997): *La realización de documentales y reportajes para televisión*. Barcelona: Cims.

SUCARI, Jacobo (2012). *El documental expandido: pantalla y espacio*. Barcelona: UOC.

WEINRICHTER, Antonio. (2004): *Desvíos de lo real. El cine de no ficción*. Madrid: T&B Editores

Programari

Ofimàtica: Word o similar, Powerpoint o similar

Edició i Postproducció de vídeo i àudio: Da Vinci / Premiere / Final Cut ; Affinity Photo / Photoshop; Audacity / Audition.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PLAB) Pràctiques de laboratori	11	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	12	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt